

waarin hij schreef dat er geen vertrouwen was in de Commissie-Generaal, 'niet bij mij, niet bij mijn staf, niet bij mijn omgeving, niet bij mijn troepen en niet bij enig belangrijk gedeelte van de Europese burgerbevolking in dit land.' Vooral ook onder de Indische Nederlanders waren er velen die een overdracht van de soevereiniteit aan de Republiek met sombere gevoelens tegemoet zagen – in een militair Inlichtingenrapport, dat vlak na de in Linggadjati gevoerde besprekingen was opgesteld¹, was gesproken van 'de buitengewoon onrustige stemming die zich dreigt meester te maken van de Indo-Europese gemeenschap. Deze mensen' (van velen waren nog steeds verwanten geïnterneerd) 'hebben grotendeels elk vertrouwen in de regering verloren, voelen zich 'verkocht en verraden'' (of, zoals enkele maanden later, d.w.z. na de ondertekening van het akkoord van Linggadjati, werd gerapporteerd, 'volkomen aan de heidenen overgelaten'²).

En de voormannen van de Republiek?

'Zij hebben', had Schermerhorn op de laatste dag van zijn besprekingen met Soekarno en Hatta geschreven, 'een jaar gepraat over 100% *Merdeka* en het is een uiterst pijnlijke operatie om daarvan iets tegenover de volgelingen te moeten inslikken.' Pijnlijk was het inderdaad. De Republiek pretendeerde de gehele archipel te vertegenwoordigen, maar in het akkoord van Linggadjati was slechts sprake van haar erkenning *de facto* op Java en Sumatra – erkenning ter voorbereiding van haar invoeging in de Verenigde Staten van Indonesië die onder de Nederlandse Kroon zouden ressorteren. Zou dat aanvaard worden? Er werd een grote voorlichtingscampagne op touw gezet, waarvan de strekking was dat het akkoord van Linggadjati vooral van belang was om de positie van de Republiek te versterken en dat haar leiders hun einddoel niet uit het oog verloren. Hatta betoogde op 3 december jegens een gehoor van studenten in Djokjakarta dat het akkoord een 'springplank' was voor een volgende fase van de strijd 'ter verovering van de soevereiniteit en de vrijheid van een Indonesische Republikeinse staat die geheel Nederlands-Indië omvat'; zij die zich tegen het akkoord keerden, deden zulks, aldus Hatta, 'uit romantisch heroïsme'.³ Sjarifoeddin, die (wij maakten er al melding van) op Sumatra rondreisde om er te bereiken dat de Republikeinse troepen zich aan de in oktober voorlopig vastgestelde wapenstilstand zouden houden, zei er op 6 december dat uit het akkoord van Linggadjati

¹ Tekst d.d. 14 nov. 1946 in a.v., p. 480. ² Rapport, 28 april 1947, van de resident te Bandoeng aan de gouverneur van Java, a.v., dl. VIII, p. 404 e.v. ³ Aangehaald in Bank, p. 267.